RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU INFRACȚIUNEA DE PĂSTRARE NEGLIJENTĂ A ARMELOR DE FOC ȘI A MUNIȚIILOR (art. 291 CP RM)

Crina PRIPA, studentă
CZU: 343.344:343.222(478) bejenari.99@gmail.com

In this study are analyzed the particularities of criminal liability for the crime of negligent storage of firearms and ammunition (art. 291 CP RM). It has been found that this norm contains several gaps and creates uncertainty for litigants as well as for legal practitioners. In this regard, recommendations have been made to improve the norm in question.

Pericolul social al acţiunilor infracţionale exprimate în manipulări ilegale cu arme de foc şi muniţii constă în faptul că creează condiţii pentru săvârşirea infracţiunilor de o gravitate deosebită, fiind unul dintre indicatorii de bază ai creşterii criminalităţii armate [3, p. 4].

În doctrina de specialitate, precum şi în activitatea practică a acelor abilitaţi cu aplicarea legii penale au rămas mai multe întrebări nesoluţionate, dileme în ce priveşte aplicarea răspunderii penale pentru infracțiunea de păstrare neglijentă a armelor de foc și a munițiilor (art. 291 CP RM), precum şi a celor conexe şi, nu în ultimul rând, neclarităţi în delimitarea faptei penale de la art. 291 CP RM de unele fapte contravenţionale adiacente [1, 2, 3].

Pornind de la cele expuse, se profilează necesitatea efectuării unei cercetări complexe axate în exclusivitate pe analiza normei de incriminare consemnată la art. 291 CP RM, în vederea soluționării problemelor teoretico-practice existente.

Ab initio, reținem că cei înzestrați cu aplicarea legii penale de cele mai dese ori oferă aprecieri juridice diferite faptei de păstrare neglijentă a armelor de foc și a munițiilor. Trebuie de concretizat că infracțiunea prevăzută la art. 291 CP RM este exprimată în două modalități normative. Și anume: prima modalitate normativă este exprimată în păstrarea neglijentă a armelor de foc sau a munițiilor, iar a doua modalitate constă în transmiterea armelor de foc sau a munițiilor altor persoane.

Totuși, s-a observat că în practica judiciară nu există un punct de vedere unitar cu privire la calificarea faptei de păstrare a armelor de foc și a munițiilor. În timp ce referitor la prima modalitate normativă, unele instanțe statuează asupra aplicării art. 291 CP RM, altele, din contra, optează pentru operarea răspunderii în corespundere cu alin. (1) art. 361 Cod contravențional [1, p. 2]. Astfel, dacă analizăm sintactic și gramatical textul normei de la alin. (1) art. 361 Cod contravențional: *„Încălcarea regulilor de păstrare, deţinere, transport, port şi folosire a armelor letale şi neletale şi/sau a muniţiilor aferente, dacă fapta nu constituie infracţiune”* și cel de la art.291 CP RM: *„Păstrarea neglijentă a armelor de foc şi a muniţiilor, precum şi transmiterea acestora altor persoane”* în ipoteza păstrării neglijente, atunci constatăm o construcție identică după sens a normelor de incriminare. De altminteri, pentru ca să calificăm conform art.291 CP RM afirmând că diferența constă în urmările prejudiciabile care caracterizează fapta infracțională, aceasta la fel trebuie să fie stabilit concret în norma de incriminare, dar să nu fie interpretat, atâta timp cât o construcție semantică care ar exprima urmările nu este identificată în textul legii. Totodată, reamintim că art. 291 CP RM prevede o infracțiune formală, astfel nu este necesar survenirea unor urmări pentru a fi aplicat, ceea ce accentuează încă o dată că art. 291 CP RM și alin. (1) art. 361 Cod contravențional sunt similare. Prin urmare, trebuie să menționăm că textul legii, din punct de vedere tehnic, trebuie să fie clar, ceea ce presupune că atâta timp cât nu este inclus în text clar urmările prejudiciabile ale infracțiunii, nu poate fi cerută de la societate o anumită conduită și, respectiv, în caz de încălcare nu-i poate fi incriminată o normă care nu este clară, certă și se lasă interpretării extensive defavorabile. De asemenea, concluzionăm că potrivit reglementărilor în vigoare, fapta de păstrare a armelor de foc și a munițiilor cade sub incidența atât a legii penale, cât și a legii contravenționale, iar întro astfel de ipoteză, se aplică principiul – *lex posterior derogate priori*, ceea ce presupune că se va aplica legea adoptată ulterior, și după o simplă analiză ne dăm seama că se aplică – alin. (1) art. 361 Cod contravențional [1].

Pe lângă aceasta, aplicarea contradictorie a normelor creează o insecuritate juridică și apare pericolul aplicării concomitente a

normelor de incriminare din domeniul penal și contravențional, fapt care poate conduce la încălcarea art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și a alin. (2) art. 7 CP RM.

O situație similară atestăm și la cea de a doua modalitate normativă, în ipoteza transmiterii armei de foc sau muniților unei alte persoane. Astfel, art. 360 alin. (2) Cod contravenţional stabileşte răspunderea pentru: „*Încălcarea modului de înstrăinare a armelor letale sau neletale supuse autorizării şi/sau a muniţiilor aferente sau transmiterea acestora unei persoane neautorizate în modul stabilit de legislaţia în vigoare*”. Fapta comisă cade sub incidenţa a două acte legislative cu aceeaşi forţă juridică. În acest caz, vom aplica principiul *lex posterior derogate priori,* precum și principiul *„in dubio mitius”* sau *„semper in dubiis benigniora praeferenda sunt”,* care presupune că în cazul existenţei dubiilor asupra soluţiei care urmează a fi dată, se va lua în vedere soluţia cea mai favorabilă, iar tragerea la răspundere contravenţională a inculpatului este soluţia cea mai favorabilă lui [2, p. 6].

Având în vedere lacunele enunțate, dar și crearea unui cadru legal de aplicare a art. 291 CP RM, considerăm ca fiind indispensabil amendarea și propunerea unor recomandări care vor fi capabile de a soluționa acest conflict de norme. Din aceste considerente, reiterăm următoarele recomandări, care, de altfel, au fost avansate anterior în doctrina juridică [2, p. 23; 3, p. 27-28]:

- reformularea la singular al termenilor „armelor” „muniţiile”, din art. 290 CP RM, precum și din art. 360 și 361 Cod contravențional;
- înlocuirea termenului de „deținere” din alin. (1) art. 361 Cod contravențional, cu cel de „păstrare”;
- substituirea termenului de „transmitere” cu cel de „înstrăinare” în contextul art.291 CP RM, și în același timp, permutarea modalității faptice (nou-formulate) „înstrăinarea armelor de foc și a muniților” din art. 291 CP RM;
- suplinirea art. 291 CP RM cu unele urmări prejudiciabile, strict prevăzute de lege, și anume: „... care au cauzat vătămarea medie sau gravă a integrității corporale ori a sănătății, decesul persoanei, daune materiale în proporții mari sau deosebit de mari sau sustragerea acestora”;

- modificarea sancțiunii art. 291 CP RM, precum și cea din art. 361 alin. (1) Cod contravențional, astfel încât și persoana juridică să fie sancționată pentru păstrarea și transmiterea în condiții de ilegalitate a armelor de foc sau a munițiilor.

Așadar, noul model incriminator al art. 291 CP RM ar trebui să arate în felul următor:

„Articolul 291. Încălcarea regulilor de păstrare a armei de foc sau a muniției

Încălcarea regulilor de păstrare a armei de foc sau a muniției, care a cauzat:

a) vătămarea medie sau gravă a integrității corporale ori a sănătății;

b) decesul persoanei;

c) daune materiale în proporții mari;

d) daune materiale în proporții deosebit de mari;

e) sustragerea acestora,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 700 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1.000 la 3.000 unități convenționale cu privarea dreptului de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani".

Referințe:

1. BRÎNZA, L., RENIȚĂ, Gh. Controverse legate de aplicarea în practică a art. 291 CP RM. Partea I. În: *Revista Națională de Drept*, 2016, nr. 9, pp. 2-12.
2. BRÎNZA, L., RENIȚĂ, Gh. Controverse legate de aplicarea în practică a art. 291 CP RM. Partea II. În: *Revista Națională de Drept*, 2016, nr. 9, pp. 14-27.
3. SERBINOV, A. *Răspunderea penală pentru infracțiunile contra securității publice exprimate în manipulări ilegale cu arme și muniții*: Rezumatul tezei de doctor în drept. Chișinău, 2019. 35 p.

Recomandat
Gheorghe RENIȚĂ, dr., conf. univ.